

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ DARBUOTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO
DIDINIMO 2009–2011 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

2008 m.

d. Nr.

Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. X-767 (Žin., 2006, Nr. 80-3143), 3.6 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

1. Patvirtinti Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programą (pridedama).

2. Nustatyti, kad konkrečios Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programai įgyvendinti 2009–2011 metais tikslinamos ir numatomos rengiant Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų projektus.

Ministras Pirmininkas

Švietimo ir mokslo ministras

MOKSLO IR STUDIJŲ INSTITUCIJŲ DARBUOTOJŲ DARBO UŽMOKESČIO DIDINIMO 2009–2011 METŲ PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimo 2009–2011 metų programa (toliau vadinama – ši programa) taikoma valstybinių aukštųjų mokyklų ir valstybės mokslinių tyrimų įstaigų, kurių teisinė forma yra biudžetinė įstaiga (toliau kartu vadinama – mokslo ir studijų institucijos), vadovams, jų pavaduotojams, akademinėms padalinių vadovams, jų pavaduotojams, moksliniams sekretoriams, mokslo darbuotojams, kitiems tyrėjams ir dėstytojams (toliau kartu vadinami – darbuotojai), kurių darbo apmokėjimo sąlygas reglamentuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 4 d. nutarimas Nr. 337 „Dėl Mokslo ir studijų institucijų vadovų, jų pavaduotojų, akademinėms padalinių vadovų, jų pavaduotojų, mokslinių sekretorių, mokslo darbuotojų, kitų tyrėjų ir dėstytojų darbo apmokėjimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 42-1582).

2. Šios programos paskirtis – numatyti mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didinimą iki 2011 metų.

3. Šioje programoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Lietuva kartu su kitomis Europos Sąjungos šalimis yra pasirinkusi žinių visuomenės kūrimo kelią ir iškėlusį sau tikslą tapti konkurencinga, žiniomis grįsta ekonomika, užtikrinančia aukštą gyvenimo lygį ir socialiai saugią visuomenės plėtrą. Studijos bei moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra yra kartinės žinių visuomenės kūrimo atramos, kartu su inovacijų kūrimu sudarančios vadinamąjį „žinių trikampį“. Lietuva turi gerai išplėtotą aukštojo mokslo sistemą ir pajėgų mokslo potencialą, tačiau jų veiklos rezultatai netenkina šiandieninių ir strateginių šalies reikmių. Verslo atstovai ir plačioji visuomenė reiškia nepasitenkinimą aukštojo mokslo kokybe ir nepakankama sąveika su ūkio poreikiais. Mūsų šalies mokslinių tyrimų ir inovacijų rodikliai yra vieni žemiausių Europoje. Ypač didelę grėsmę šalies mokslui ir studijoms kelia smukęs mokslininko karjeros prestižas, vidutinio ir jauno amžiaus tyrėjų ir dėstytojų trūkumas, grėsmingai augantis „protų nuotėkis“ į konkuruojančias užsienio šalis. Šioms problemoms spręsti reikia neatidėliotinių sprendimų ir prioritetinės paramos ilgalaikiam mokslo ir studijų vystymui.

5. Pertvarkant mokslo ir studijų sistemą, siekiama užtikrinti mokslo ir studijų sistemos atitiktį šalies ūkio ir visuomenės poreikiams, mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės) plėtros kokybę ir konkurencingumą Europos Sąjungos ir pasaulio mastu. Tačiau sėkminga pertvarka neįmanoma esant nekonkurencingam mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo apmokėjimui.

6. Šiuo metu mokslo ir studijų institucijų darbuotojų atlyginimas mažesnis nei atitinkamos kvalifikacijos darbuotojų atlyginimas viešojo administravimo institucijose, versle, taip pat užsienio

šalių mokslo ir studijų institucijose. Nepadidinus atlyginimų, neįmanoma išspręsti „protų nuotėkio“ problemos.

7. Aukštosiose mokyklose nėra konkurencijos užimti dėstytojo pareigas. Siekdami daugiau uždirbti dėstytojai priversti dėstyti keliose aukštosiose mokyklose. Tai neskatina konkrečioje aukštojoje mokykloje kurti bendrą mokslinę aplinką, kurios pagrindas yra dėstytojų dalyvavimas mokslinių tyrimų ir jų taikymo projektuose, dėstytojų metodikų tobulinimas ir metodinių leidinių rengimas, abipusio pasitikėjimo aplinkos su studentais perteikiant žinias ir ugdant gebėjimus, kurių reikia būsimajai profesinei veiklai, kūrimas.

8. Dėl mažų atlyginimų jauni specialistai nesirenka akademinės veiklos, todėl mokslo ir studijų institucijose labai aktuali personalo senėjimo problema. Jauni specialistai, įgiję tam tikrą profesinę patirtį renkasi privatų sektorių arba viešojo administravimo institucijas, kuriose darbo užmokestis yra žymiai didesnis.

9. Mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokestis smarkiai atsilieka nuo atitinkamos kvalifikacijos valstybės tarnautojų atlyginimo, nors mokslininkų ir dėstytojų kvalifikacijai dažnai keliami žymiai aukštesni reikalavimai (pvz., daugeliui valstybės tarnautojų pakanka turėti tik aukštąjį išsilavinimą, tuo tarpu net žemiausios pareigybės dėstytojui ar mokslo darbuotojui būtina turėti ne žemesnį kaip magistro kvalifikacinį laipsnį). Šiuo metu teisės aktuose profesoriui ir vyriausiajam mokslo darbuotojui nustatytas vidutinis tarnybinis atlyginimas (3 853 litai) nesiekia 16 kategoriją turinčio valstybės tarnautojo pareiginės algos (4 263 litai), docento ir vyresniojo mokslo darbuotojo vidutinis tarnybinis atlyginimas (2 842 litai) nesiekia 13 kategoriją turinčio valstybės tarnautojo pareiginės algos (3 087 litai), lektoriaus, mokslo darbuotojo ir tyrėjo vidutinis tarnybinis atlyginimas (2 234 litai) nesiekia 9 kategoriją turinčio valstybės tarnautojo pareiginės algos (2 254 litai), o asistento ir jaunesniojo mokslo darbuotojo vidutinis tarnybinis atlyginimas (1 779 litai) nesiekia 5 kategoriją turinčio valstybės tarnautojo pareiginės algos (1 862 litai).

10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006–2008 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. X-767 (Žin., 2006, Nr. 80-3143), 3.6 punkte numatyta didinti aukštųjų mokyklų dėstytojų ir mokslo darbuotojų atlyginimus. Įgyvendinant šią nuostatą 2007 metais mokslo ir studijų institucijų darbuotojų atlyginimai buvo didinami du kartus: nuo 2007 m. liepos 1 d. dėstytojų ir mokslo darbuotojų darbo užmokestis buvo padidintas 20 procentų (iš valstybės biudžeto algoms padidinti buvo skirta 35,6 mln. litų), nuo 2007 m. rugsėjo 1 d. mažiausiai uždirbančių akademinė darbuotojų (asistentų, jaunesniųjų mokslo darbuotojų, lektorių, mokslo darbuotojų, tyrėjų) darbo užmokestis buvo padidintas dar 10 procentų (šiam tikslui iš Privatizavimo fondo skirta 5,5 mln. litų).

11. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, 2007 metų IV ketvirtį valstybės sektoriaus aukštojo universitetinio mokslo darbuotojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis buvo 2 323 litai, mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos, finansuojamos iš biudžeto, darbuotojų – 2 081,7 lito. Nors mokslo ir studijų institucijų darbuotojų vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis minėtu laikotarpiu viršijo šalies vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį (2 052 litai), jis buvo gerokai mažesnis už valstybės sektoriaus darbuotojų, dirbančių viešojo valdymo ir gynybos srityje vidutinį mėnesinį bruto darbo užmokestį (2 637,9 lito).

12. Nuo 2008 m. sausio 1 d. dėstytojų ir mokslo darbuotojų darbo užmokestis padidintas 20 procentų: 11,3 procento padidinta bazinė mėnesinė alga ir 8,7 procento padidinti dėstytojų ir mokslo darbuotojų tarnybinių atlyginimų koeficientai (2008 metų valstybės biudžete tam skirta 88,7 mln. litų).

13. Palyginus dėstytojų ir mokslo darbuotojų vidutinius tarnybinių atlyginimų dydžius, nustatytus iki 2007 m. liepos 1 d., su vidutiniais tarnybinių atlyginimų dydžiais, nustatytais 2008 metams, žemiausių pareigybių akademinų darbuotojų tarnybiniai atlyginimai padidėjo vidutiniškai 60 procentų, kitų – vidutiniškai 45 procentais, tačiau to nepakanka mokslo ir studijų sistemos pertvarkos tikslams įgyvendinti. Siekiant užtikrinti, kad mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokestis būtų konkurencingas darbo rinkoje, būtina užtikrinti ilgalaikį jo augimą.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINYS

14. Šios programos tikslas – didinti tyrėjo ir dėstytojo profesijų patrauklumą, gerinti studijų kokybę ir stiprinti mokslinį šalies potencialą, užtikrinant ilgalaikį mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio didėjimą.

15. Šios programos uždavinys – užtikrinti, kad žemiausias tyrėjų ir dėstytojų atlyginimas viršytų vidutinį valstybės sektoriuje dirbančiųjų atlyginimą, atitinkamai didinant visų mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokestį.

IV. VERTINIMO KRITERIJAI IR NUMATOMI REZULTATAI

16. Šios programos vertinimo kriterijus – mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokesčio padidėjimo procentas jos įgyvendinimo laikotarpiu.

17. Numatoma, kad:

17.1. įgyvendinus šią programą, mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokestis padidės vidutiniškai 70 procentų, palyginti su jų darbo užmokesčiu, gautu 2008 metais.

17.2. padidinus darbo užmokestį, tyrėjo ir dėstytojo profesijos taps patrauklesnės, jas rinksis daugiau jaunų žmonių, mokslo ir studijų institucijos bus pajėgios konkuruoti darbo rinkoje dėl geriausių specialistų;

17.3. bus sudarytos sąlygos studijų kokybės gerinimui ir mokslinio potencialo stiprinimui.

V. PROGRAMOS PRIEMONĖS IR ĮGYVENDINIMAS

18. Ši programa įgyvendinama nuo 2009 m. sausio 1 d. iki 2011 m. gruodžio 31 dienos.

19. Įgyvendinant šią programą, 2009–2011 metais mokslo ir studijų institucijų darbuotojų darbo užmokestis kasmet nuo sausio 1 dienos didinamas vidutiniškai po 20 procentų.

20. Jeigu šios programos įgyvendinimo laikotarpiu indeksuojama bazinė mėnesinė alga arba kitas bazinis dydis, pagal kurį apskaičiuojamas mokslo ir studijų institucijų darbuotojų tarnybinis atlyginimas, šis indeksavimas neįskaitomas į šios programos 19 punkte nurodytą darbo užmokesčio padidinimą.

21. Šios programos įgyvendinimą organizuoja ir koordinuoja Švietimo ir mokslo ministerija. Švietimo ir mokslo ministerija kartu su Finansų ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo

ministerija rengia ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei šios programos įgyvendinamųjų teisės aktų projektus.

22. Už šios Programos įgyvendinimą Švietimo ir mokslo ministerija atsiskaito Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisės aktų nustatyta tvarka.

VI. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

23. Ši programa 2009–2011 metais finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų. Preliminarus lėšų poreikis šiai programai įgyvendinti – 389,3 mln. litų, iš jų 2009 metais – 101,1 mln. litų, 2010 metais – 127,5 mln. litų, 2011 metais – 160,7 mln. litų.
